

בבא מציעא דבא

ד ר' שמעון פן לקיש פטר קריא בגליות. וקארץ קימה תהו זה גלות פכל שפאמר (קמיה ד בב) ראימי את קארץ ונהה תהו. ובהו זה גלות קרי (אסתר ו י"ד) ויבקהלו להביא את הקמן. וחשף זה גלות זון שקהשיקה עיניהם של ישראל בגזירותיהן ששקיהתה אומרת להם פתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלהי ישראל.

הלכות תנוכה פ"ג

כ"א פ"ג

א בבית שני כשמלכו יון גורו גורות על ישראל ובטלו דתם ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצות. ופשטו ידם בממנום ובבנותיהם ונכנסו להיכל ופרצו בו פרצות וטמאו הטהרות. וצר להם לישראל מאד מפניהם ולהצום לחץ גדול עד שריחם עליהם אלהי אבותינו והושיעם מידם והצילים וגברו בני חשמונאי הכהנים הגדולים הרגום והושיעו ישראל מידם והעמידו מלך מן הכהנים וחזרה מלכות לישראל יתר על מאתים שנה עד החורבן השני : ב וכשגברו ישראל על

אויביהם ואבדום בחמשה ועשרים כחדש כסלו היה ונכנסו להיכל ולא מצאו שמן טהור במקדש אלא פך אחד ולא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד והדליקו ממנו גרות המערכה שמונה ימים עד שכתשו זיתים והוציאו שמן טהור : ג ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור שיהיו שמונת הימים האלו שתהלתן מליל חמשה ועשרים בכסלו ימי שמחה והלל ומדליקין בהן הגרות בערב על פתחי הבתים בכל לילה ולילה משמונת הלילות להראות ולגלות הנס. וימים אלו הן הנקראין תנוכה והן אסורין בהספד ותענית כימי הפורים. והדליקת הגרות בהן מצוה מדברי סופרים כקריאת המגילה :

נ"ג 370 ח"ט תבנות י"ן

והמלכות שאחריו ראה אותו דניאל כנמר מפני כי מלכות זה הוא כנגד חלק הג' שבאדם כי חלק הג' הוא השכל שהמלכות הוזה היה בו החכמה והתבונה וכמו שיתבאר זה באריכות כי כל ענין המלכות זה שהיו מבקשים החכמה וכמו שהוא מבואר מן היונים וכמו שיתבאר ולכך היו נותנים דעהם על התורה ולבטל אותה מישראל כי לא היו רוצים שתהי החכמה בפרט שהיא יותר חכמה והיא יותר עליונה מן החכמה האנושית שהיה להם. כמו שהיא נתורה שהיא החכמה על הכל, והחכמה הזאת שהיא על הכל לא שייך אל האומות כמו שהוא

נ"ג 370 ח"ט

כ"א פ"ג

כי היונים היו מטמאים את ההיכל שכך כת יון מיוחד להתגבר על ההיכל יותר מכל האומות, וסימן לדבר היכל עולה למספרו ס"ה ויון מספרו ס"ו להורות כי יש למלכות יון כח גובר על ההיכל ובוה מטמאים את ההיכל כי מצד ההיכל בלבד גובר עליו כח יון ולכן כשגברו על ההיכל טמאו את כל השמנים שבהיכל והוקא שמנים כי השמן הוא מיוחד לקדושה וראיה לזה שבשמן מקדשין ומחזקין הכל (שמות ל, כד--לג) והוא עיקר הקדושה ואף בזה שלטו יון וטמאו את כל השמנים ולא נשאר רק פך אחד קטון שהיה מונח בחותם של כהן גדול כי כהן גדול יש לו קדושה על קדושה, כי כהן גדול נכנס לפני ולפנים הקדשים וזה קדושה על קדושה ומצד זה אין ליונים כח על ההיכל ובשביל מעלה זאת שהיא קודש הקדשים לא היו יכולים לשלוט יון באותו פך קטון שהיה בחותמו ובהסתר של כהן גדול, כי באות הה"א של היכל שיש בה הצירי יש יו"ד נחה והיא יו"ד נעלמת שנשמע בקריאת הצירי והוא מורה על מעלה עליונה נסתרת שיש בהיכל והיא מעלת קודש הקדשים. ובוזה לא שלטו היונים כי היו"ד שהיא נח נעלם מורה על קודש הקדשים שהוא נסתר ונעלם בהיכל ושם לא שלטו על קודש הקדשים שהוא נסתר, אבל הכהן שולט אף על קודש הקדשים שהרי כהן גדול נכנס לקודש הקדשים לכך כהן הוא במספר היכל עם יו"ד הנעלמת שהיא כנגד

נ"ג 370 ח"ט

והנה התבאר בדבר זה דברי חכמי יון מה שרצו בזה שאמרו (ב"ר ב. ה) כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל, כי אמרו מצד שישראל עשו את העגל מיד שהוציא אותם ממצרים אם כן מורה שאין להם ח"ו חלק באלקי ישראל, כי הדבר שהוא בעצם הוא ראשונה העגל היה ראשון והוזה מה שאמרו כתבו על קרן השור ולא אמרו כתבו על גייר כי הקרן היה מן השור עצמו ור"ל שעשו העגל והתכא זה דבר עצמי להם ולא דבר מקרה ולכך אין להם חלק באלקי ישראל ואין לך דבר שהוא קשה יותר מן הקרן, ואמרו כי דבר זה יש להם לישראל מצד קושי ערפם שיש בהם וקושי ערפם בודאי מצד עצמם לכך העגל הוא מצד עצמם כמו שאמר השם יתברך במעשה עגל (דברים ט, יג"ד) ראיתי את העם הזה והנה עם קשה עורף הוא, הרף ממני וגו', כך אמרו היונים ולא הבינו תשובה על זה שאמר הכתוב (ישעיה מט, טו) ואנכי לא אשכחך, וכה זה מפני שרצו האומה הזאת לבטל מן ישראל מעלתם האלקית העליונה שיש לישראל, ולכך גורו עליהם לבטל מהם התורה אלקית,